

MARKUS ZUSAK

GLASNIK

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Markus Zusak

I AM THE MESSENGER

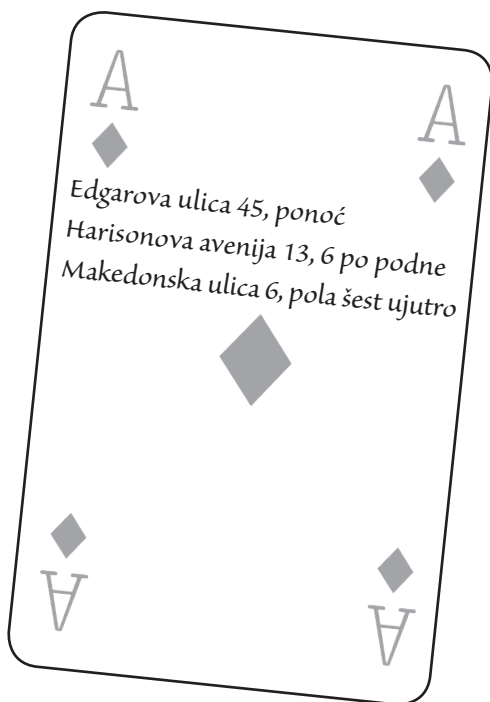
Copyright © 2002 by Markus Zusak

Translation Copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

Posvećeno Skautu

Posebno hvala Bejkruu, Upravi za taksi Novog
Južnog Velsa i Ani Mekferlejn na njenoj
stručnosti i posvećenosti.

prvi deo: prva poruka

A

pljačka

Pljačkaš je nesposoban.

Meni je to jasno.

Njemu je to jasno.

Čitavoj banci je to jasno.

Jasno je čak i mom najboljem ortaku Marvinu, a on je još nesposobniji od pljačkaša.

Najgore u svemu tome je što Marvova kola čekaju naposljetku na mestu gde je parkiranje dozvoljeno samo na petnaest minuta. Svi ležimo potrbuške na podu a automobilu je preostalo još samo nekoliko minuta.

„E, kad bi ovaj malo požurio“, kažem.

„Znam“, uzvraća Marv šapatom. „Ovo je skandal.“ Glas mu se diže s poda. „Zalepiće mi kaznu zbog ovog kretena nesposobnog. Odakle meni, Ede, para za još jednu kaznu.“

„Taj auto ni ne vredi koliko kazna za parkiranje.“

„Molim?“

Marv sada gleda ka meni. Osećam da se ljuti. Da se vređa. Ako Marv nešto ne trpi, to je da neko pljuje po njegovim kolima.

„Šta reče, Ede?“

„Rekoh“, šapućem, „da ta kola ni ne vrede koliko kazna.“

„Slušaj“, kaže on, „ja mnogo toga mogu da otpim, Ede, ali...“

Prestajem da ga slušam zato što, iskreno, kada Marv jednom počne o svojim kolima, ume neviđeno da udavi. Brblja i brblja, kao da je dete, a u stvari je nedavno napunio dvadeset, pobogu.

Priča još tako čitav minut, sve dok ga ne prekinem.

„Marve“, primećujem, „taj auto je živi blam, kapiraš? Nema čak ni ručnu – eno ga na parking u s dve cigle iza zadnjih točkova.“ Trudim se da mi glas bude što je moguće tiši. „Ti ga skoro nikada ni ne zaključavaš. Verovatno se nadaš da će ga neko maznuti pa da naplatiš osiguranje.“

„Nije osiguran.“

„To ti kažem.“

„U auto-moto savezu su rekli da ne vredi osiguravati ga.“

„Razumljivo.“

Tada se pljačkaš okreće i viče: „Ko to tamo priča?“

Marva boli uvo. Sav se uneo u odbranu kola.

„Ne žališ se kada te vozim na posao, je li, snobe odvratni.“

„Snob? Što sam sad pa ja snob?“

„Rekoh tišina tamo!“, viče ponovo pljačkaš.

„*Onda ti požuri!*“, urla Marv na njega. Sada je gadno raspoložen. Baš gadno.

Leži potrbuške na podu banke.

Banku upravo pljačkaju.

Nenormalno je vrelo za proleće.

Klima-uređaj je crkao.

Upravo su mu uvredili kola.

Stari Marv je na ivici živaca, samo što mu nije prekipelo. Da ne okolišamo previše – prosto mu je dopizdelo.

I dalje priljubljeni uz izlizani, prašnjavi plavi tepih, Marv i ja se prepiremo pogledom. Naš ortak Riči viri ispod lego stola, leži tamo među kockicama koje su se rasule kada je pljačkaš uleteo urlajući, vrišteći i tresući se. Odri je odmah iza mene. Njeno stopalo je na mojoj nozi, od čega mi je noga utrnula.

Pljačkašev pištolj je uperen u nos neke nesrećnice iza šaltera. Na pločici na njenim grudima piše Miša. Sirota Miša. Trese se gotovo jednako kao pljačkaš dok čeka nekog bubuljičavog dvadesetdevetogodišnjaka s kravatom i polukrugovima od znoja ispod miški da napuni džak s parama.

„Kad bi samo ovaj malo požurio“, kaže Marv.

„Već sam to rekao“, kažem mu ja.

„Pa šta? Ne smem i ja da kažem?“

„Diži nogu s mene“, kažem ja Odri.

„Molim?“, odgovara ona.

„Rekoh diži nogu s mene – utrnula mi je noga.“

Ona je diže. Preko volje.

„Hvala.“

Pljačkaš se okreće i poslednji put viče: „Ko to priča majku li mu njegovu?“

U vezi s Marvom vredi primetiti da je on problematičan i kada je sve super. Da je svadljiv. Da nije baš srdačan. On je vrsta prijatelja s kojim ćete se neprekidno prepirati – posebno oko one krntije od auta. Takođe ume da bude i krajnje nezreli kreten kada mu tako dune.

Šaljivo viče: „Ed Kenedi, gospodine. Ed Kenedi priča!“

„Baš ti hvala!“, kažem ja.

(Moje puno ime i prezime je Ed Kenedi. Imam devetnaest godina. Vozim taksi iako to zbog godina ne bih smeo.

Pravi sam predstavnik onih mladih ljudi koje često viđate u ovoj zabačenoj ispostavi grada – bez mnogo izgleda i mogućnosti. To na stranu, ja čitam više knjiga nego što bi trebalo i katastrofa sam za seks i plaćanje računa. Drago mi je što smo se upoznali.)

„E pa Ede, začepi!“ urla pljačkaš. Marv se smejulji. „Inače ću da ti dođem tamo da te izrešetam!“

Kao da smo ponovo u školi i da profesor matematike – sadista urla na vas pred čitavim razredom iako ga u suštini zabole za vas i samo čeka zvono da ode kući i pije pivo i goji se pred televizorom.

Gledam Marva. Hoću da ga ubijem. „Čoveče, ti imaš dvadeset godina, pobogu. Je l' hoćeš da izginemo ovde?“

„Ede, začepi!“ Pljačkašev glas je ovog puta glasniji.

Šapućem još tiše. „Ako puca na mene, ti si kriv. To ti je jasno?“

„Ede, rekoh, začepi.“

„Tebi je, Marve, sve smešno, je li?“

„Dobro, sad mi je dosta.“ Pljačkaš zaboravlja na ženu iza šaltera i prilazi nam, jer mu je preko glave te zajebancije. Pošto je stigao, mi svi dižemo pogled ka njemu.

Marv.

Odri.

Ja.

I svi drugi izgubljeni slučajevi poput nas razbacani na podu.

Cev pištolja dodiruje mi koren nosa. Od toga me svrbi. Ne češem se.

Pljačkaš prvo gleda Marva, pa mene, pa opet Marva. Kroz čarapu na njegovoj glavi vidim riđe zulufe i ožiljke od akni. Oči su mu sitne a uši krupne. Banku verovatno

pljačka da bi se osvetio čovečanstvu zato što je na lokalnom vašaru tri godine uzastopce pobedio na takmičenju za najružniju njušku.

„Dakle, koji je od vas dvojice Ed?“

„On“, odgovaram ja i pokazujem Marva.

„E, nećemo tako“, uzvraća Marv, a po licu mu vidim da se ne boji koliko bi trebalo. Zna da bismo obojica dosad bili mrtvi da je ovaj pljačkaš zaista opasan. Gleda u čoveka s čarapom na glavi pa kaže: „Čekaj malo...“ Češe se po bradi. „Izgledaš mi nešto poznat.“

„Dobro“, priznajem. „Ja sam Ed.“ Pljačkaš je međutim previše zauzet onim što Marv ima da mu kaže.

„Marve“, šapućem glasno, „zaveži.“

„Marve, zaveži“, kaže Odri.

„Marve, zaveži!“, viče Riči s druge strane prostorije.

„A ko si sad pa *ti*?“, viče pljačkaš Ričiju. Okreće se da vidi odakle dolazi glas.

„Ja sam Riči.“

„Dakle, Riči, začepi! Nemoj sad i ti da počinješ!“

„Nema problema“, uzvraća glas. „Puno hvala.“ Izgleda da su svi moji prijatelji pametnjakovići. Ne pitajte zašto. Kao i mnogo šta drugo u životu, tako je kako je.

U svakom slučaju, pljačkaš počinje da peni. Para mu izbija na uši i kroz čarapu na glavi. „Stvarno mi je više muka od ovoga“, reži. Glas kao da mu prži usne.

To međutim ne zaustavlja Marva.

„Mislim“, nastavlja on, „da smo možda išli zajedno u školu ili tako nešto, znaš?“

„Ti hoćeš da te ubijem“, kaže pljačkaš nervozno, i dalje peneći, „je li tako?“

„Pa, zapravo“, objašnjava Marv, „samo hoću da mi platiš parking za kola. Napolju je zona od petnaest minuta. Zadržavaš me ovde.“

„Ma nije moguće!“ Uperio je pištolj.

„Ej, čoveče, čemu *tolika* agresiva?“

O bože, mislim ja. Marva više nema. U sledećem trenutku će dobiti metak u grlo.

Pljačkaš gleda kroz staklena vrata banke, pokušava da provali koja su kola Marvova. „Koja?“, pita – i to prilično ljubazno, moram da priznam.

„Onaj svetloplavi falkon eno tamo.“

„Ona *krntija*? Ja se na nju ne bi’ ispišao, a kamoli da platim kaznu.“

„E, čekaj sad malo.“ Marv se ponovo vređa. „Pošto opljačkaš banku, možeš bar da mi platiš kaznu za parking, zar ne?“

U međuvremenu.

Pare su spremne na pultu i Miša, sirota bankarska službenica, zove. Pljačkaš se okreće i odlazi po njih.

„Brže, kurvo“, reži na nju dok mu ih ona predaje. Pretpostavljam da je to obavezni način obraćanja prilikom pljačke banke. Odgledao je sve neophodne filmove, nema greške. Uskoro se vraća ka nama, s parama u ruci.

„Ti!“, urla na mene. Pošto se dokopao novca, stekao je novu hrabrost. Taman se spremio da me udari pištoljem kada mu nešto napolju privlači pažnju.

Gleda malo bolje.

Kroz staklena vrata banke.

S vrata mu lipti znoj.

Teško diše.

Misli mu se kovitlaju i...

Viče.

„Ne!“

Napolju su policajci, ali nemaju pojma šta se dešava u banci. Na ulici se još nije pročulo. Govore nekome u zlatnoj torani da je nepropisno parkiran ispred pekare preko puta. Auto odlazi, za njim i murija, a nesposobni pljačkaš ostaje sam s džakom para. Vozač mu je zbrisao.

Sinula mu je ideja.

Ponovo se okreće.

Ka nama.

„Ti“, naređuje Marvu. „Daj mi ključeve.“

„Molim?“

„Čuješ šta ti kažem.“

„Ej, to je oldtajmer!“

„Marve, to je najgora krntija“, vređam ga ja. „A sada daj čoveku ključeve da te ja ne ubijem!“

Marv, veoma nezadovoljnog lica, gura ruku u džep i vadi ključeve.

„Budi nežan“, preklinje.

„Puši ga“, odgovara pljačkaš.

„Nema potrebe za prostaklucima!“, viče Riči ispod lego stola.

„Ti začepi!“, viče pljačkaš na njega i onda odlazi.

Njegov jedini problem je što su izgledi Marvovog automobila da upali iz prve negde oko pet procenata.

Pljačkaš izleće kroz vrata banke pa kreće ka ulici. Blizu ulaza se sapliće i ispušta pištolj, ali rešava da nastavi bez njega. U trenu mu vidim paniku na licu dok razmišlja hoće li ga dići ili će nastaviti. Nema vremena, tako da ga ostavlja i beži.

Dok se svi dižemo na kolena da ga posmatramo, vidimo da se približava kolima.

„Snimate ovo.“ Marv počinje da se smeje. Odri, Marv i ja svi gledamo, a Riči stiže da nam se pridruži.

Napolju pljačkaš zastaje i pokušava da provali koji ključ otvara kola. U tom trenutku smo svi prasnuli u smeh zbog njegove nesposobnosti.

Pljačkaš na kraju uspeva da uđe i bezbroj puta pokušava da startuje motor, ali ovaj neće.

Onda.

Iz nekog razloga koji nikada neću shvatiti.

Ja istrčavam i usput uzimam pištolj. Pošto sam prešao ulicu, ukrštam pogled s pljačkašem. On pokušava da izađe iz auta, ali je sada prekasno za to.

Stojim pored prozora forda.

Uperio sam mu pištolj među oči.

On zastaje.

Obojica zastajemo.

On pokušava da izađe, a ja se kunem da pojma nemam da pucam iz pištolja sve dok nisam zakoračio ka njemu i čuo staklo kako se lomi.

„Šta to radiš?“, s bolom viče Marv preko ulice. Njegov svet se ruši. „To u moja kola pucaš!“

Stižu sirene.

Pljačkaš pada na kolena.

Kaže: „Kakav sam ja *idiot*.“

Ja moram da se složim.

Na trenutak ga gledam sažaljivo zato što shvatam da verovatno posmatram najnesposobnijeg čoveka na planeti. Kao prvo, pljačka banku u kojoj se nalaze neopevano glupi ljudi, kao što smo Marv i ja. Onda mu kola za bekstvo nestaju. Onda, kada ima dobru ideju kako da se domogne

drugog automobila, ispostavi se da je to najveća olupina na južnoj hemisferi. Na neki način mi ga je žao. Zamislite samo toliko poniženje.

Dok mu panduri stavljaju lisice i odvođe ga, kažem Marvu: „Vidiš sada?“ Nastavljam, i to sve žešće. Glasnije. „Vidiš? Ovo samo dokazuje kakav je ovo“ – pokazujem auto – „neverovatno krš“. Na tren zastajem da mu pružim priliku da o tome razmisli. „Da iole vredi, ovaj lik bi uspeo da zbriše, je li tako?“

Marv priznaje. „Valjda.“

Zapravo izgleda kao da bi voleo da je pljačkaš pobegao, samo da dokaže da mu kola nisu tako jadna.

Slomljeno staklo pokriva ulicu i sedišta automobila. Pokušavam da odredim šta deluje uništenije – prozor ili Marvovo lice.

„Hej“, kažem, „izvini za prozor, u redu?“

„Ma pusti“, odgovara Marv.

Pištolj mi je u ruci topao i lepljiv, kao istopljena čokolada.

Stiže još policajaca da postavljaju pitanja.

Idemo u policijsku stanicu i oni nas pitaju za pljačku, šta se tačno desilo i kako sam uspeo da se dokopam pištolja.

„Prosto mu je ispao?“

„To sam vam i rekao, zar ne?“

„Slušaj, sine“, kaže pandur. Diže pogled s papira. „Nema potrebe da si sa mnom drzak.“ Ima pivsku stomačinu i sed brk. Zašto toliko pandura oseća potrebu da pušta brkove?

„Drzak?“, kažem.

„Da, drzak.“

Prilično mi se dopada ta reč.

„Izvinite“, kaŕem mu. „Samo ga je ispustio dok je izlazio a ja sam ga uzeo kada sam ga pojurio. To je sve. On je stvarno bio teška budala, je l' tako?“

„Tako je.“

Tu smo prilično dugo. Pandur s pivskim stomakom uznemiri se jedino kada Marv počinje da pita za nadoknadu za svoja kola.

„Onaj plavi ford?“, pita pandur.

„Jeste, taj.“

„Iskreno da ti kaŕem, sine – ta kola su ti težak blam. Sramota.“

„Lepo sam ti rekao“, kaŕem.

„Nemaju čak ni ručnu, pobogu.“

„Pa?“

„Pa imaš sreće što ti nismo kaznu napisali – predstavljaju opasnost u saobraćaju.“

„Mnogo vam hvala.“

Pandur se osmehuje. „Nema na čemu.“

„I poslušaj jedan savet.“

Skoro smo na vratima kad shvatimo da pandur još nije završio. Zove nas nazad, tačnije zove Marva nazad.

„Da?“, odgovara Marv.

„Sinko, zašto ne kupiš nova kola?“

Marv ga ozbiljno gleda. „Imam ja svoje razloge.“

„Šta – nemaš para?“

„O, imam ja para. Znate, ja sam *zaposlen*.“ Uspeva čak i da zvuči kao da se ovaj o njega silno ogrešio. „Samo imam druge prioritete u životu.“ Sada se osmehuje, kao što jedino

može da se osmehne neko ponosan na onakav automobil.
„Prvo to a drugo – ja volim svoj auto.“

„Pošteno“, zaključuje pandur. „Doviđenja.“

„Koje ti, majke ti, imaš prioritete?“, pitam Marva s druge strane vrata.

Marv tupo gleda pravo pred sebe.

„Ede, začepi, molim te“, kaže on. „Danas si za većinu ljudi možda heroj, ali si za mene samo smrdljivi skot koji mi je pucao u vetrobran.“

„Hoćeš da ti kupim novi?“

Marv mi udeljuje još jedan osmeh. „Neću.“

Da budemo iskreni, laknulo mi je pošto sam to čuo. Pre bih crkao nego jedan cent da bacim na tu krtinju.

Pošto smo izašli iz stanice, čekaju nas Odri i Riči, ali nisu sami. Tu su i ljudi iz medija, slikaju ih bezbroj puta.

„To je on!“; viče neko i, pre nego što stignem da se usprotivim, čitava rulja mi se unosi u lice i postavlja pitanja. Odgovaram što brže mogu, ponovo objašnjavajući šta se desilo. Predgrađe u kome živim nije malo, tu su ljudi s radija, televizije i iz novina, i svi oni će spremati priloge i pisati članke za sutradan.

Zamišljam naslove.

Bilo bi lepo nešto kao: „Taksista heroj“, ali će verovatno odštampati nešto kao: „Lokalni zgubidan se nije obrukao.“
To bi Marva dobro nasmejalo.

Posle možda nekih deset minuta pitanja, gomila se razila-zi i mi se vraćamo na parking. Ispod fordovog brisača nalazi se lepa velika kazna.

„Majku im njihovu“, izjavljuje Odri dok je Marv besno izvlači i čita. U banci smo pre svega bili da bi Marv digao platu. Sad taman može da je troši na kaznu.

Pokušavamo da počistimo stakliće sa sedišta i da uđemo. Marv jedno osam puta okreće ključ. Neće da upali.

„Sjajno“, kaže on.

„Tipično“, kaže Riči.

Odri i ja ništa ne kažemo.

Odri seda za volan a mi ostali guramo. Guramo ga do moje gajbe zato što je najbliža.

Nekoliko dana kasnije stići će mi prva poruka.

Ona menja sve.